# GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŮ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe treĭ lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 24. Dumineсă 1 (13) Februariu. 1887.

**Din causa S-tei sĕrbătorĭ de Lunĭ ḑiarulŭ nu va apăré până Marțĭ séra.**

## Brașovŭ, 30 Ianuariu 1887.

Nu fără órecare satisfacțiune vorbescŭ ḑiarele din Germania de neînțelegerile și desbinările dintre partidele Franciei, precum și de nestatornicia guvernelorŭ francese, carĭ nu se potŭ răzima pe o puternică maioritate parlamentară. Critica acestorŭ ḑiare se mai baséză preste acésta și pe părerea înrădăcinată, că o republică nu póte oferì aceleașĭ garanții de stabilitate, ca o monarchiă, cum este de pildă Germania.

Și totușĭ ce spectaculŭ surprindĕtorŭ se desfășură în momentele aceste dinaintea ochilorŭ lumei europene! Acea Franciă, despre care putemŭ cetì în foile germane pe fiăcare ḑi, că este sfâșiată de luptele interne dintre partide, acea republică, despre care se ḑice, că se încovóie ca trestia când într'o parte, când în alta, după cum suflă vêntulŭ, a datŭ Germaniei o probă strălucită de patriotismŭ și de unire, care este cu atâtŭ mai rușinătóre pentru acésta, cu câtŭ contrastéză în modŭ bătătorŭ la ochĭ cu faptele ce se petrecŭ tocmai acum în sînul națiunei germane.

Nu-i vorbă, patriotismulŭ Germanilorŭ este mai pre susŭ de orĭ-ce îndoélă, dér unirea dintre partide și raporturile dintre guvernŭ și guvernațĭ, dintre ocârmuire și poporŭ lasă încă multŭ de doritŭ și în privința acésta Germanii cu tótă stabilitatea lorŭ monarchică au rĕmasŭ îndĕretulŭ Francesilorŭ.

Insușĭ organulŭ principelui Bismarck, „Norddeutsche allg. Zt", recunósce acésta, făcêndŭ o paralelă între atitudinea parlamentului și a pressei francese și între aceea a parlamentului și presei germane în cestiunile privitóre la armată și la înarmare.

Făr' de nicĭ o discusiune camera francesă a votatŭ ḑilele aceste cu unanimitate creditele cerute de generalulŭ Boulanger pentru perfecționarea armelorŭ și pressa francesă a susținutŭ cu aceeașĭ unanimitate pretensiunile ministrului de rĕsboiu.

Nu totŭ așa de netedŭ au mersŭ lucrurile în Germania. Aicĭ, precum scimŭ, Reichstagulŭ germanŭ a fostŭ disolvatŭ din causă că maioritatea n'a voitŭ sĕ încuviințeze pe deplinŭ pretensiunile guvernului în privința septenatului militarŭ. Ér acum în ajunulŭ alegerilorŭ s'a încinsŭ o luptă înverșunată electorală în tótă Germania, alegĕtorii divisându-se în două tabere, una a guvernului pentru septenatŭ și alta a opositiunei în contra septenatului, pentru apĕrarea drepturilorŭ parlamentului.

Partidele, carĭ combatŭ septenatulŭ suntŭ: partida liberalilorŭ germanĭ (deutsch-freisinnige) partida centrului, apoi socialŭ-democrații și Polonii. Pe partea guvernului se luptă naționalŭ-liberalii, agrarii și antisemiții.

Principele Bismarck le-a spusŭ Germanilorŭ lămuritŭ, că nu voința Reichstagului, ci voința împĕratului și a guvernului trebue sĕ se împlinéscă, prelungindu-se legea militară pe șépte anĭ, nu pe trei anĭ cum ceruse parlamentulŭ trecutŭ. Pentru ca sĕ ajungă la scopŭ cancelarulŭ germanŭ a pusŭ în mișcare cerulŭ și pămêntulŭ folosindu-se de mijlócele de presiune cele mai estraordinare.

Spre a face presiune pentru primirea septenatului, guvernulŭ germanŭ a declaratŭ, că, décă nu se va primi, rĕsboiulŭ va fi neînlăturabilŭ. Mĕsurile rĕsboinice, ce s'au luatŭ, precum oprirea esportului de cai și chemarea reservelorŭ sub cuvêntŭ d'a se esercita cu mânuirea puscilorŭ nouĕ de repetițiă, ș. a. articulele provocătóre ale pressei și declarațiunile lui Moltke dădură în adevĕrŭ nascere la temerile cele mai serióse de rĕsboiu, făcêndŭ presiune asupra spiritelorŭ agitate.

Principele Bismarck însĕ nu s'a mulțumitŭ cu atâta, ci a mai recursŭ și la sprijinulŭ moralŭ alŭ Papei, rugându-lŭ sĕ intervină la partida catolică a centrului pentru primirea septenatului.

Scopulŭ cancelarului este veditŭ.

Elŭ speră, că intervenirea Papeĭ, — pe care a câștigat'o în urma asigurărei, că va face sĕ se revisuéscă în cele din urmă legile bisericescĭ din Maiu în sensulŭ dorințelorŭ sântului scaunŭ, — va aduce desbinare în sînulŭ partidei centrului, favorisândŭ astfelŭ planurile lui reacțiunare.

Secretarulŭ de statŭ alŭ Vaticanului, cardinalulŭ Iacobini, a adresatŭ în adevĕrŭ două scrisorĭ nunțiului apostolicŭ din München. Cea dintâiu, cu data de 3 Ianuariu a. c. spune că sântulŭ părinte doresce ca centrulŭ se sprijinéscă proiectulŭ privitorŭ la septenatulŭ militarŭ, căcĭ astfelŭ îi va face mare bucuriă. Conducĕtorii centrului, Windthorst și Frankenstein, au ținutŭ însĕ secretŭ cuprinsulŭ acestei scrisorĭ, ce li s'a comunicatŭ și resultatulŭ a fostŭ, că centrulŭ a respinsŭ septenatulŭ provocândŭ disolvarea Reichstagului.

La 21 Ianuariu a. c. Iacobini se adresă din nou cătră nunțiulŭ din München repețindŭ dorința de mai susŭ într'o formă mai reservată diplomatică. Dér nicĭ scrisórea acésta n'a avutŭ efectulŭ doritŭ, căcĭ numiții conducĕtorĭ ai centrului au declaratŭ înaintea alegĕtorilorŭ lorŭ, că „fidelilorŭ fii ai Papei" le este cu neputință a jertfi drepturile parlamentului pentru nisce concesiunĭ bisericescĭ și de aceea nu potŭ împlini dorința Papei, ca sĕ priméscă septenatulŭ.

O nespusă fierbere a cuprinsŭ spiritele în Germania și cu mare încordare se așteptă pretutindenĭ resultatulŭ ḑilei de 21 Februariu, când se vorŭ face alegerile. Cumcă guvernulŭ e hotărîtŭ a întrebuința cele mai estreme mĕsurĭ contra oposanților dovedesce și spargerea cu forța a adunărilorŭ electorale în Stettin, și în alte localitățĭ.

In asemenĭ jurstărĭ, cei ce luptă aḑĭ în contra septenatului suntŭ apĕrătorii parlamentarismului și ai liberalismului în contra reacțiunii și a militarismului despoticŭ. Nu este cestiune de patriotismŭ, ce desbină aḑĭ pe Germanĭ, ci cestiunea de libertate. Bismarck a sciutŭ sĕ unéscă cu ferŭ și cu sânge Germania, dér din acésta plămădélă n'a rĕsăritŭ libertatea, ci despotismulŭ militarŭ.

## Din camera deputaților României.

In ședința de Joi, 29 Ianuariu, venì în desbatere cestiunea juncțiunilorŭ căii ferate *Ghimeșŭ-Galațĭ*, în privința căreia deputatulŭ Ugron adresase atâtŭ foilorŭ române de aci, câtŭ și »Românului« din Bucurescĭ câte o scrisóre, în care îșĭ dase părerea asupra necesității acestei joncțiunĭ.

D. *G. Mihălescu* (dep. Covurluiului): Diarulŭ »Românulŭ« a publicatŭ o scrisóre a unui d. deputatŭ din parlamentulŭ ungarŭ. Prin acéstă scrisóre d-sa ḑice că mai multe comitate din Transilvania au luatŭ decisiunea ca sĕ construiască cu propriele lorŭ mijlóce o cale ferată, care sĕ lege Brașovulŭ cu Galații prin punctulŭ Ghimeșŭ. Autorulŭ scrisórei mai ḑice între altele, că antreprenorii acestei linii au propusŭ guvernului românŭ construirea unei linii de joncțiune între Ghimeșŭ și Galațĭ și d'a stabili astfelŭ comunicațiunea directă între acestŭ portŭ și orașulŭ Brașovŭ. D-sa, arătândŭ importanța ce ar putea avea pentru comerciulŭ nostru acéstă cale ferată, rógă pe d-nulŭ ministru ca sĕ declare în fața Camerei, décă a primitŭ séu nu asemenea propunere, și ce dispozițiunĭ a luatŭ. (Aplause).

D. *R. Mihaiu*, ministrulŭ lucrărilorŭ publice, ḑice că n'a primitŭ nicĭ o propunere de felulŭ acesta, nicĭ directŭ și nicĭ indirectŭ.

Se cere închiderea discuțiunii.

D. *Mihăilescu*, nefiindŭ mulțămitŭ de rĕspunsulŭ d lui ministru, rógă adunarea sĕ nu închidă discuțiunea. E interesulŭ întregei țĕrĭ d'a se sci în modŭ positivŭ décă cele spuse în »Românulŭ" de acelŭ deputatŭ ungurŭ e adevĕratŭ séu nu. S'ar putea prea bine, ḑice d-sa, ca propunerea de care vorbesce sĕ fiă primită la ministerulŭ afacerilorŭ străine și nu la celŭ alŭ lucrărilor publice.

Se pune la votŭ închiderea discuțiunei și sĕ primesce.

## Floricele din dieta ungară.

Cu ocasiunea desbaterei speciale asupra bugetului, deputatulŭ *Lukats* vorbì despre abusurile electorale și despre călcarea legii electorale. Secretulŭ succesului partidei guvernamentale, ḑise oratorulŭ, constă în compunerea listelorŭ electorale. Se punŭ în liste alegĕtorĭ, carĭ n'au calificațiunea legală. Reclamările oposițiunei n'au trecere nicĭ la comisiunea centrală, nicĭ la curia r. Abusurile electorale de sub Lonyay suntŭ palide pe lângă abusurile regimului Tisza. In Bihorŭ suntŭ Ungurii opozițíonalĭ în maioritate și cu tóte astea Ungurii și Românii guvernamentalĭ aparŭ acolo în numĕrŭ egalŭ în listele electorale. Urmările acestorŭ manopere politice potŭ fi rele. Décă naționaliștilorŭ le-ar veni în capŭ sĕ pună unŭ candidatŭ, l'ar puté scóte. Urmarea acestorŭ abusurĭ e, că maioritatea camerei deputaților e o colosală minciună. (Vii aprobărĭ în stânga și 'n stânga estremă. (Mare larmă 'n drépta, furtunóse strigăte: La ordine! Josŭ!)

Președintele chiamă la ordine pe deputatulŭ Lukats. Acesta vré sĕ continue, maioritatea strigă: Elall! Elall! stânga cere sĕ fiă ascultatŭ. Oratorulŭ isbutesce a mai spune, că comisiunile de conscripțiune îșĭ calcă jurămêntulŭ, că maioritatea camerei este numai o minoritate pitică, care monopoliséză puterea.

Ministrulŭ *Tisza* ia în apĕrare comisiunile de conscriere și tribunalele. Décă se'ntêmplă abusurĭ, ministrulŭ n'are dreptŭ sĕ se amestece în acéstă afacere, nicĭ sĕ ia disposițiunĭ.

Deputatulŭ Bl. *Orban* ḑice, că ministrulŭ-președinte nu numai nu face economii, ci cheltuesce totŭ mai multŭ, creândŭ posturĭ nouĕ și sporindŭ lefile Controlulŭ banilorŭ cheltuițĭ e defectuosŭ, defraudările suntŭ nesfêrșite, comunele oposiționale suntŭ pedepsite de organele administrațiunei cu amenḑĭ bănescĭ marĭ și aceștĭ banĭ apoi se amestecă cu banĭ privațĭ, comisiunile consumă banĭ mulțĭ cu transporturile și cu diurnele, păzitorii de nópte în comitatulŭ Bacs batŭ pe indiviḑii carĭ le cadŭ în mânĭ și acésta se'ntêmplă în locale închise, fără martorĭ, așa că bătuții nu'șĭ potŭ căuta dreptulŭ. Oratorulŭ citesce două certificate medicale despre astfelŭ de bătăi. Fișpanii au lefurĭ pré marĭ, fișpanii orășenescĭ suntŭ unŭ atentatŭ contra autonomiei, instituțiunea secretarilorŭ fișpănescĭ e de condamnatŭ; ministrulŭ a luatŭ în bugetulŭ de acum numai o parte din ei, fiindŭ că vrea sĕ ne dea veninulŭ numai cu încetulŭ.

Ministrulŭ *Tisza* ḑice că lefile fișpanilorŭ suntŭ precum prescrie legea. Fișpanii orășenescĭ au sĕ rĕmână și de aci înainte. Secretarii fișpănescĭ suntŭ necesarĭ și numai situațiunea financiară l'a decisŭ, cu părere de rĕu, pe ministrulŭ sĕ lase a întra în viéță deocamdată numai în parte acéstă instituțiune.

Deputatulŭ Carol *Szalay* ḑice, că funcționarii administrativĭ nu stau în destulŭ contactŭ cu gendarmii. Astfelŭ unŭ sergentŭ de gendarmĭ a arestatŭ pe unŭ jude dintr'o comună a comit. Somogy și cu tóte că solgăbirĕulŭ l'a provocatŭ sĕ-lŭ libereze imediatŭ, judele fŭ têrîtŭ și bătutŭ. Tótă satisfacțiunea ce a primit'o a fostŭ, că sergentulŭ după patru lunĭ fŭ transferatŭ. Gendarmii peste totŭ batŭ pe arestanțĭ. Poliția capitalei întrebuințéză pe agenții ei secrețĭ ca organe ale forței brachiale.

Ministrulŭ *Tisza* ḑice că gendarmii se pedepsescŭ pentru procederea lorŭ brutală, décă se dovedesce că au chinuitŭ pe arestanțĭ, dér adeseorĭ aceștia folosescŭ presupusa tortură ca pretextŭ d'a fi achitațĭ.

Ne oprimŭ deocamdată la aceste floricele, între care esceléză rĕspunsurile ministrului Tisza. In abusurĭ nu s'amestecă și nicĭ disposițiunĭ nu ia; posturĭ creéză

pentru că merge lucrulŭ pe căpĕtuială; torturile suntŭ numai pretexte, pentru că comiţêndu-se ele în localurĭ închise, cine le póte dovedi? Minunatŭ bobocŭ de ministru! Ce sĕ mai ḑicemŭ de floricelele şoviniştilorŭ cu naţionalităţile, de téma lorŭ că arŭ puté isbuti — vorbă sĕ fiă — candidaţii acestora? Admirabilĭ ómenĭ!

## SCIRILE ḐILEI.

Sub titlulŭ „Apelŭ“, ḑiarulŭ ungurescŭ din Cluşiu „Kolozsvár“ scrie unŭ articulŭ de tondŭ, prin care provócă seriosŭ pe cetăţenii patriei ca sĕ se gătéscă de rĕsboiu. „Trebue sĕ ne închipuimŭ — ḑice „Kolozsvár“ că inimiculŭ se află la porţile ţĕrii şi sub împrejurările de aḑĭ nu este iertatŭ a trece cu vederea nicĭ o dispoşiţiune, ce ar fi de lipsă a se lua pentru apĕrarea patriei. Nu ne tememŭ — continuă fóia unguréscă, dér adevĕratulŭ curagiu se caracteriséză prin precauţiune.“ Are marĭ speranţe „Kolozsvár« în eroismulŭ ungurescŭ şi mai speréză că în momentulŭ periculului şi femeile maghiare vorŭ imita pe vechile Romane, care dedeau pavezele în mâna bărbaţilorŭ, ḑicêndu-le: cu acesta séu pe acesta sĕ vĕ reîntórceţĭ!

—x—

*Ministrulu honveḑimei* a adresatŭ unŭ cerculară tuturorŭ oraşelorŭ din ţéră, învitându-le a interveni pentru ocuparea locurilorŭ de oficerĭ la glóte. Prin placate pe ziduri şi prin mijlocirea pressei sĕ se învite tóte acele persóne, care se credŭ capabile d'a fi oficerĭ la glóte, anume la toţĭ foştii oficerĭ, ca sĕ caute a obţiné locurĭ de oficerĭ în glóte. Municipiile au sĕ cuprindă într'o listă pe cei carĭ se anunţă şi operatulŭ sĕ-lŭ presinte ministrului până la 23 Februarie.

—x—

*Adunarea comitatului Făgăraşŭ* hotărî stricta ţinere a repausului de Dumineca şi în legătură cu acésta, ca tóte prăvăliile sĕ fiă închise dela 10—4 óre. Pe când în Făgăraşŭ s'a observatŭ hotărîrea, în comunele din comitatŭ se ţineau têrgurĭ sĕptĕmânale în tótă forma. In urma unui recursŭ către viceşpanŭ, s'a hotărîtŭ în adunarea generală: prăvăliile sĕ fiă închise Dumineca dela 10—11 óre. Nicĭ acéstă decisiune nu s'a observatŭ, decâtŭ numai în Făgăraşŭ. Unŭ membru alŭ gremiului comercialŭ recurêndŭ la ministru, acesta trămise recursulŭ la viceşpanulŭ spre a lua o hotărîre. La însărcinarea solgăbirĕului, gremiulŭ comercialŭ primì ordinŭ: ca după legea industrială tóte afacerile şi prăvăliile sĕ fiă închise Dumineca; contravenienţii se pedepsescŭ cu amendă până la 100 fl. Deóreco însĕ în legea industrială nu esistă o astfelŭ de disposiţiune, gremiulŭ comercialŭ s'a adresatŭ ministeriului, cerêndŭ sĕ ajute în acéstă privinţă. O lege generală pentru ţinerea repausului de Duminecă ar fi necesară.

—x—

Comitetulŭ din Cluşiu alŭ societăţii „*Crucea roşiă*“ întocmesce la clinica hirurgicală de acolo unŭ cursŭ de 4 - 6 sĕptĕmânĭ pentru îngrijitóre de bolnavĭ.

—x—

*Kulturegyletulŭ ardelenescŭ* bate mereu apa'n piuă. Comitetulŭ s'a ocupatŭ în şedinţele din urmă cu vechea ideă favorită, cu cestiunea grădinilorŭ de copii. După părerile comitetului, care vede că n'o mai póte scóte la capĕtŭ în nicĭ unŭ felŭ, familiile unguresci din Cluşiu sĕ-şĭ trimétă copii lorŭ la institute de învĕţămêntŭ din afară şi sĕ-i interneze la familii nemaghiare, ér în schimbŭ acestea sĕ-şĭ dea copii lorŭ în familii unguresci din Cluşiu ca sĕ înveţe limba ungurésca. S'a numitŭ o comisiune, care sĕ facă propunerĭ pentru practica esecutare a acestei idei. — Aşa credŭ „patrioţii“ că vorŭ deslega nodulŭ — gordianŭ — adecă, pardonŭ, Kulturegyletistŭ!

—x—

In *Braşovŭ* se va face recrutarea în luna lui Màrtie.

—x—

Sub titlulŭ *Censura ungurésca*, „Românulŭ« publică următórea scrisóre: „Domnule Directorŭ! Trimiţêndŭ pentru subscriitorii mei din Baia-Mare în Ardealŭ, sub bandă şi recomandate, 6 volume din »Fata dela Cozia«, scriere eminamente literară, mi-se rĕspunde de oficiulŭ postalŭ din *Nagy-Várad*, în urma reclamaţiunii ce am făcutŭ, că scrierea mea s'a confiscatŭ şi depusŭ tribunalelorŭ; acésta încă din Octomvre anulŭ trecutŭ şi fără ca până acum sĕ se fi luatŭ vre-o hotărîre. Mĕ credŭ datorŭ a denunţa faptulŭ pressei române, spre a se sci, că nicĭ convenţiunile postale nu se mai respectă de graţioşii nostri vecinĭ ungurĭ, şi că cetitorii şi scriitorii potŭ considera de aci înainte ca pierdute cărţile ce vorŭ trebui sĕ fie încredinţate spre transportare postelorŭ unguresci. — Décă adevĕrată e şi acésta, întrebămŭ pentru a treia óră: cu ce obrazŭ se mai geréză şoviniştii ca liberalĭ?

—x—

*Aprinderea de plumânĭ* seceră şi acum jertfe printre Românii din Cohalmŭ. In cursŭ de 3—4 sĕptĕmânĭ, cu totŭ ajutorulŭ medicului, peste 50 de copii au rĕmasŭ orfanĭ. Suntemŭ informaţĭ, că unii încércă a combate acéstă bólă bêndŭ rachiu tare cu piperŭ. Sĕ se feréscă bolnavii de unŭ asemenea „medicamentŭ.“

—x—

*Certificate medicale* pentru cei obligaţĭ la serviciulŭ militarŭ, anume pentru cei aparţinĕtorĭ armatei şi honveḑimei, carĭ pe temeiulŭ acestorŭ certificate au sĕ fiă liberaţĭ dela esercitiulŭ de arme, trebue — amĕsuratŭ unui cerculară adresatŭ de ministru de interne jurisdicţiunilorŭ — sĕ se compună de medicii comunalĭ în formă clară şi sĕ conţină o descriere precisă a felului, gradului şi cursului respectivei bóle.

—x—

Societatea academică „România-jună« din Viena şi-a alesŭ pe anulŭ administrativŭ 1886—1887 următorulŭ comitetŭ: Preşedinte: Aurelianŭ C. *Grigoroviciu*, studentŭ în medicină. Vice-preşedinte: Aurelianŭ C. *Popoviciu*, studentŭ în medicină. Secretariu I-iu: Vasile *Bologa*, studentŭ în filosofiă. Secretariu II-lea: Franciscŭ *Besanŭ*, studentŭ forestier. Casierŭ: Nicolae *Hacmanŭ*, studentŭ în medicină. Controlorŭ: Victorŭ *Roşca* stud. în medicină. Bibliotecarŭ: Ilie *Beu* studentŭ în filosofiă. Economŭ: Constantinŭ *Brăileanu*, studentŭ forestierŭ. In comisiunea literară: Virgilŭ *Oniţŭ*, studentŭ în filosofiă, George *Stolojanu*, stud. în filosofiă, Demetriu *Axente*, studentŭ în medicină, Valeriu *Rusu*, studentŭ în filosofiă. In comisiunea revĕḑĕtóre: Pavelŭ *Oprişa*, studentŭ în filosofiă, Dumitru *Popoviciu*, studentŭ în medicină, Isidorŭ *Bodea*, studentŭ în medicină.

—x—

O dovadă de cultură ni-a datŭ erĭ, Vinerĭ, ḑi de têrgŭ de sĕptĕmână în Braşovŭ, unŭ Sĕcuiu. Cumpĕrase unŭ calŭ cu 50 fl. şi în strada négră vrù sĕ-lŭ ducă la puţŭ sĕ bea. Calulŭ spăriându-se, nu putù fi dusŭ la apă. Sĕcuiulŭ nu se gândesce multŭ, pune mâna pe unŭ petroiu şi isbesce cu elŭ calulŭ în capŭ, care cade josŭ mortŭ. — Sĕ mai ḑică lumea că Kulturegyletulŭ n'are temeiu d'a fi!

—x—

Unŭ comitetŭ constătătorŭ din 5 membri va arangia în 2/14 Febr. a. c. în *Roşia de Secaşiu* unŭ balŭ în sala scólei confesiunale gr. cat. din locŭ în favorulŭ aceleia. Intrarea de persónă 1 fl. de familie 2 fl Inceputulŭ la $7^1/_2$ óre séra. Cină grătuită. Ofertă mărinimóse se primescŭ cu cea mai mare mulţămită şi se vorŭ chita pe calea publicităţii.

—x—

Intr'o cârciumă din *Luna săséscă*, ajunse lucrulŭ la bătaiă între Martin Bocs şi între patru flăcăi, în cursulŭ căreia Bocs fù omorîtŭ cu unŭ cuţitŭ, care-i pĕtrunse inima. Făptuitorii, fugindŭ, fură aflaţĭ de protosolgăbirĕulŭ Nicolau Popŭ din Gelău şi predaţĭ la Cluşiu.

—x—

*Br. Alessani*, guvernatorulŭ Bucovinei, *a muritŭ* la 27 Ianuarie séra, în urma unui atacŭ de apoplexiă.

—x—

Unŭ mare numĕrŭ de studenţi ai facultăţii de medicină din Bucuresci au mulţămitŭ d-lui Sturza, ḑice „Românulŭ,« pentru aducerea ca profesorĭ la acea facultate a d-lorŭ Doctorĭ *Asachi şi Babeşiu.*

—x—

*Societatea „Carpaţii«*, secţia II Brăila, dă astă séră la 31 Ianuariu v 1887 o convenire în salónele »Rally.' Inceputulŭ la 9 óre séra precisŭ. NB. Dómnele potŭ merge în toaletă simplă; costumulŭ naţionalŭ se preferă. Intre danţurile obicĭnuite se vorŭ juca: »Romana«, »Hora Bucovinei,“ »Romanulŭ' şi „Mureşanca“.

—x—

Ḑiarulŭ francesŭ „Gaulois“ publică calcululŭ unui bărbatŭ financiarŭ, după care discursulŭ lui Bismarck séu mai corectŭ ḑisŭ nesiguranţa ce domnesce în privinţa rĕsboiului a costatŭ bursa din Parisŭ dela 14 Ianuariu până la 4 Februariu 1800 milióne.

**Alba Iulia**, 10 Febr. 1887.

Domnule Redactorŭ! De doi anĭ filiala „Kulturegylet«-ului din localitatea nóstră, încercându-şĭ puterile ca prin balurĭ sĕ-şĭ câştige venitŭ pentru scopulŭ şovinistŭ, totdeauna a făcutŭ fiasco, fiindŭ împreunate încercările ei cu deficite subsecvente.

In anulŭ acesta ómenii din fruntea acelui comitetŭ — compusŭ mai alesŭ din ómenĭ de diferite seminţii, dér luptătorĭ pentru idea de cucerire — şi-a luatŭ unŭ avêntŭ ne mai auḑitŭ de îndrăsneţŭ *împreunândŭ balulŭ Kulturegyletului cu acela alŭ „Crucii roşiă“* şi împărţindŭ venitulŭ între cele douĕ scopurĭ contrare, ce nicĭdecum nu se unescu. Ei voiescŭ cu sila a turbura pacĭnica prosperare a unei instituţiunĭ filantropice, la care toţĭ cei cu dare de mână arŭ dorì a contribui, dér nu voescŭ ca banulŭ lorŭ sĕ fiă în parte folositŭ pentru Kulturegylet în detrimentulŭ némului lorŭ.

Nu pricepemŭ cum se póte concede ca astfelŭ de amestecărĭ sĕ fiă posibile, şi cum vorŭ puté escusa arangiatorii acéstă ofensă făcută scopului măreţŭ alŭ Crucii Roşie. Publiculŭ din locŭ şi mai alesŭ cercurile militare suntŭ indignate de acéstă apucătură — şi ar fi timpulŭ ca astorfeliu de apucăturĭ stângace sĕ li-se pună capĕtŭ

## FOILETONU.

### Viéţa municipală în Dacia.

*(Conferinţa d-lui Gr. Tocilescu ţinută la Atheneulŭ din Bucuresci.)*

(Urmare şi fine).

Sacerdotulŭ celŭ mare se numia: *Sacerdotŭ încoronatŭ alŭ celorŭ 3 Dacii.*

*Augustales* erau unŭ felŭ de preoţĭ, carĭ organisau sĕrbătorile publice şi cultulŭ, câte unulŭ de fiăcare oraşŭ.

Aveau unŭ felŭ de consiliu de şése *seviri augustales*, mai alesŭ liberţĭ, carĭ corespundeau clasei ecuestre dela Roma.

In capulŭ municipiilorŭ *duumviri* séu *quatorviri*, cu atribuţii administrative, ca primarii noştri, şi se pare că aveau şi însărcinarea judecătorésca, însĕ n'avemŭ destule isvóre ca sĕ afirmămŭ acésta.

*Ediles* erau însărcinaţĭ cu poliţia pieţei, a edificiilorŭ, cu grânele, etc.

Apoi era casierulŭ municipalŭ: *questor*.

Toţĭ făceau parte din *decurion*, unŭ felŭ de senatŭ provincialŭ ce se numia: *ordo decurionis,* compusŭ din 100 de membri, după censŭ. Ei alcătuiau clasa politică şi ca intermediarŭ între dênşii şi plebe, care nu da censŭ şi nu intra în Senatŭ, erau *augustalii.*

Rolulŭ de primarŭ era în mare cinste, căcĭ chiar împĕraţii priméu sĕ fiă aleşĭ primarĭ în cutare séu cutare oraşŭ şi trimetéu acolo unŭ locţiitorŭ, unŭ *praefectus*, séu alegea pe o persónă de încredere de acolo. Astfelŭ dér când vom gasi pe pietre *praefectus*, vom sci de ce e vorba.

Se putéu cumula şi la ei funcţiunĭ. La *Apulum* era o coloniă şi unŭ municipiu. Se găseşce scrisŭ că cutare era funcţionarŭ în amêndouĕ. Ceva mai multŭ: Se vede că funcţiile sacerdotale nu te împedica sĕ cumulezĭ funcţii civile.

Erau apoi *Patronii*. Fiă-care oraşŭ avea patronulŭ sĕu. Acésta se rapórtă la origina clientelei *(clientes)* dela Roma. Acolo în vremile de turburare fiă-care omŭ mai săracŭ, mai de josŭ, căuta pe cineva sĕ-lŭ apere înaintea judecătorilorŭ, etc. Unŭ patronŭ avea mulţĭ clienţĭ. Aşa şi oraşele avêndŭ nevoiă de apĕrare alegŭ unŭ protectorŭ, care de multe orĭ era dintre ómenii însemnaţĭ dela Roma.

In Dacia găsimŭ *colonii* şi *municipii.*

*Sarmisegetuza, Napoca* (Cluşiu), *Tierna* (Braşovŭ), *Malva* (Celei) erau colonii.

*Tibiscum* (Caransebeşŭ), *Porolisum* (aḑĭ Moigrudŭ) erau municipii.

La *Apulum* era şi coloniă şi municipiu.

*Drobete* (T. Severinŭ) era consideratŭ ca municipiu

*Romula* a fostŭ municipiu şi pe urmă coloniă. S'a discutatŭ multă vreme unde o fi fostŭ aşeḑatŭ acestŭ oraşŭ. Laurianŭ bĕtrânulŭ ḑice că la satulŭ Pinu, alţii la Câmpulungŭ, la Grădiştea; dér acolo era numai lagărŭ. Anulŭ trecutŭ s'a descoperitŭ la pórta Câmpulungului o inscripţiă, care ḑicea, că Filipŭ Arabulŭ a pusŭ la 248 să se rădice ḑidurile cetăţii şi a făcut'o din municipi coloniă.

*Potaisa* a fostŭ întâiu unŭ *vicus* lângă Napoca, pe urmă s'a făcutŭ municipiu şi apoi caloniă.

Deosebirea dintre municipii şi colonii era că municipiile aveau mai puţine drepturĭ decâtŭ coloniile, şi în municipii erau *quatorviri*, pe când în colonii *duumviri*. Acésta însĕ numai în Dacia, căcĭ în Africa, de pildă, era contrariu.

Acésta este organisaţia municipală a Daciei

Conferenţiarulŭ, nepermiţêndu-i timpulŭ, a lăsatŭ la o parte espunerea modului cum erau date funcţiile, cerculŭ lorŭ, raportulŭ între *duumviri* şi *ordo* şi alŭ acestora faţă de guvernatorŭ, atribuţiile guvernatorului etc.

Se grăbesce dér a încheia: Scopulŭ pentru care Dacia a fostŭ cucerită a fostŭ atinsŭ. Traianŭ vrea sĕ facă unŭ bulevardŭ în contra barbarilorŭ. Ea s'a arĕtatŭ demnă în rĕsboiulŭ Marcomanilorŭ, când chiar împĕratulŭ vine la luptă. *Fronto* era guvernatorŭ şi alŭ Moesiei şi alŭ Daciei. Décă acésta n'ar fi fostŭ cucerită şi s'ar mai fi sculatŭ Dacii, chiar de atuncĭ s'ar fi sfîrşitŭ cu imperiulŭ *sine fine*. Dér pentru că în acéstă parte era întărîtŭ imperiulŭ, a pututŭ sĕ resiste. Décă Marcu Aureliu ar fi pututŭ sĕ facă Germania şi Sarmaţia, séu celŭ puţinŭ pe acésta, provincii romane cum era Dacia, căderea imperiului de apusŭ nu s'ar fi pututŭ face. Era póte mai bine, era póte mai rĕu.

La 255 se părăsesce Dacia, căcĭ cea mai nouă inscripţiă e dela 254 Viéţa municipală se stinge Decĭ de atuncĭ şi până în secululŭ XIII n'a fostŭ viaţă municipală şi când aparŭ Românii, ei numai păstréză nimicŭ din vechia organisare romană. Civilisaţia romană însĕ a rĕmasŭ în tóte.

La Oituzŭ, la trecĕtoare era unŭ lagĕrŭ romanŭ, erau ducii *limitanei*, adică micĭ generalĭ cărora li sĕ dădeau moşii, cu condiţiă ca ei sĕ'şĭ facă soldaţĭ şi sĕ apere în acea parte. La 1490 găsimŭ o diplomă a lui Corvinŭ, prin care ni se arată acolo la Oituz aceeaşĭ organisaţiă şi astăḑi totŭ aceeaşĭ este. (???) Iată cum s'a petrecutŭ viéţa romană.

Orĭ-ce s'ar ḑice, încheiă conferenţiarulŭ, décă nu credemŭ nimica din cele de multŭ trecute, curcanii noştri trebue sĕ ne încredinţeze, că n'a greşitŭ Traianŭ când a colonisatŭ Dacia! ..

(„Romănia.“) *Gheorghe dela Plevna.*

chiar dela locurile mai înalte, căcĭ cetățenii suntŭ aduşĭ în confusiune, şi nu se póte concede, ca pentr'unŭ institutŭ nepopularŭ sĕ sufere instituțiunile umanitare.

Suntŭ de reprobatŭ aceste pornirĭ şi ne mirămŭ, că acéstă amestecare au cutezatŭ a-o face chiar în acéstă localitate, unde avemŭ mare lipsă de a ne trage bine séma in astfelŭ de afacerĭ, căcĭ avemŭ de fațā unŭ publicŭ însemnatŭ militărescŭ, căruia i-se causéză cea mai mare perplesitate cu de aceste apucăturĭ.

Şovinismulŭ puținŭ va folosi, şi urmarea numai aceea va fi, că cu timpulŭ şi cele mai frumóse îndemnurĭ spre ajutorarea scopurilorŭ umanitare se vorŭ face iluzorie. Décă acesta e unulŭ din scopurile celorŭ dela Kulturegylet sĕ o spună pe fațā, ca sĕ se scie şi mai bine cine suntŭ şi ce vorŭ. *Adevĕrulŭ.*

**De lângă Reghinulŭ săsescŭ, Ianuariu 1887.**

Domnule Redactorŭ! Pentru a ilustra încă cu câteva date epoca de „fericire“ în care trăescŭ locuitorii de adĭ ai Ungariei, Vĕ rogŭ dați-mĭ voiă sĕ amintescŭ în colónele acestui prețuitŭ diarŭ unele evenimente sĕvîrşite prin părțile nóstre, despre carĭ, deşi cam târdiu, sperŭ că vorŭ fi bine-venite, décă nu de alta, dér celŭ puținŭ pentru ca urmaşilorŭ noştri sĕ le pótă servi de unŭ îndreptariu spre a-şĭ puté face o ideă despre fatalitățile timpului în care amŭ trăitŭ noi.

E vorba de esecutorĭ. Pentru a puté scóte de pe poporŭ darea şi alte competențe erariale de pe triluniulŭ ultimŭ alŭ anului trecutŭ, esecutorii aceştia şi-au începutŭ meseria lorŭ încă din 16 Decemvre. In Tĕrgulŭ Mareşului, Reghinulŭ săsescŭ şi alte oraşe şi opide din comitatulŭ Mureşŭ-Turda se vindeau cu toba în fiă-care di de mărturiă—adecă în fiăcare Joiă, începĕndŭ de diminéța dela 8, până séra la 4 óre — feliuritele zăloge ale nefericițilorŭ contribuabilĭ. Vacĭ frumóse de-a fĕta, carĭ erau prețuite în 35—45 fl., se licitau cu 10—12 fl. Aşa de esemplu singurŭ numai din comuna Idicelŭ s'au vĕndutŭ cu toba în diua de 23 Decemvre mai multe vite tóte în prețulŭ bagatelŭ de 200—250 fl.. carĭ vite décă le-arŭ fi vĕndutŭ proprietarii lorŭ din mână liberă arŭ fi ajunsŭ celŭ mai puținŭ la prețulŭ de 6—700 fl. v. a.

Décă afară de nenumĕratele aruncurĭ şi de totŭ soiulŭ de dărĭ—carĭ în mânia crisei de adĭ financiare din di în di totŭ mai marĭ se facŭ—décă, dicŭ, pe lângă tóte acestea sarcine şi greutățĭ se mai aruncă pe o comună şi câte-o perdere prin licitațiune de câte 4—500 fl. pe unŭ singurŭ cuartalŭ alŭ anului, atuncĭ cugetați-vĕ, unde o sĕ ajungemŭ?... Câtŭ pentru haine, cum de es sumane, şerpare etc., apoi totŭ feliulŭ de instrumente economice, carĭ pentru omŭ suntŭ de neapĕrată trebuință, — nicĭ amintire nu facŭ. Ajungă a spune, că aceste s'au vĕndutŭ mai pe nimicŭ. Evreii făceau cu aceste mai cu sĕmă unŭ »geschäft« nespusŭ de mare, căcĭ creştinii parte din lipsă de banĭ, parte din compătimire nu se îndurau a lua parte la asemenea speculațiunĭ fatale.

Proletariatulŭ populațiunei cresce înspăimântătorŭ, dér luxulŭ domnilorŭ din Pesta nu dă 'ndĕrĕtŭ nicĭ de cum; țéra piere, ér ei bețĭ de „patriotismŭ« se rĕsfață în dulcile visurĭ ale maghiarisărei, dançândŭ şi arangiândŭ balurĭ pentru »Kulturegylet“! Unde s'ar potrivi mai bine ca aicĭ proverbulŭ românescŭ: „Casa arde, baba se péptĕnă!“ *Mundu.*

## Efectele maghiarisărei.

„Pozsony — patru minute!“ La granița vestică a Ungariei s'a întêmplatŭ dilele trecute unŭ casŭ fórte hazliu. La 2 Februariu avea sĕ se arangeze în Pojonŭ unŭ concertŭ în favorulŭ monumentului maestrului Hummel, unŭ fiu alŭ acestui oraşŭ, şi puterea atrăgĕtóre a acestui concertŭ avea sĕ fiă renumitulŭ virtuosŭ în violină Augustin *Wilhelmi,* care a fostŭ invitatŭ anume spre acestŭ scopŭ la Pojonŭ. Trenulŭ acceleratŭ din Viena trece prin Pojonŭ chiar la 5 óre după amédĭ. Comitetulŭ arangiatorŭ aştepta pe Wilhelmi pe perron. Acesta însĕ nu s'a coborîtŭ. Trenulŭ trecuse mai de parte; domnii din comitetŭ priviau surprinşĭ unulŭ la celalaltŭ, discutau neliniştițĭ şi nu aflaseră în sfîrşitŭ altŭ expedientŭ, decâtŭ sĕ se reîntórcă în oraşŭ şi sĕ abdică concertulŭ în césulŭ celŭ din urmă, pe unŭ timpŭ, când sala cea mare dela casa sfatului începuse a se umplea cu elita publicului cunoscĕtorŭ de arte din Pojon, ér maestro Wihelmi? — şedea în trenŭ şi mergea mai departe în direcțiune cĕtră Budapeşta. Elŭ a audītŭ strigêndŭ stațiunea „*Pozsony!*“, dér şĭ-a gânditŭ: „Ce naiba, abia Pozsony, aşĭ dori sĕ fiu odată în *Pressburg!*“ Era nécăjitŭ artistulŭ, se puse ér în colțulŭ cupeului şi merse înainte. Stațiune după stațiune urma. In Galonya în sfîrşit totuşĭ 'i-se păru artistului pré lungă calea; întrebă pe conductorŭ şi acesta îi deluşi, că Pressburg însémnă încâtva şi Pozsony. Se coborî artistulŭ, se puse în corespondență telegrafică cu comitetulŭ arangiatorŭ din Pojonŭ şi sosi cu trenulŭ accelerat, ce venì din Budapeşta la 8 ore seara în Pojonŭ. Concertulŭ s'a ținutŭ apoi Dumineca trecută.

**Convocare.** Adunarea generală a Asociațiunei pentru sprijinirea învĕțăceilorŭ şi sodalilorŭ românĭ meseriaşĭ se conchémă prin aceste rêndurĭ pe Dumineca 1 (13) Februariu a. c. la 3 óre d. pr. în sala de desemnŭ dela şcólele românescĭ. Fiă-care membru şi fiă-care domnŭ, care sémte necesitatea de a lucra sĕ se lățéscă meseriile între Românĭ suntŭ rugațĭ a lua parte la adunare.

Obiectele vorŭ fi: a) raportulŭ comitetului, b) predarea fundațiunei nemuritorilorŭ soțĭ Mihailŭ şi Elisa Stroesco şi raportulŭ casarului; c) raportulŭ comisiunii asupra acestorŭ rapórte; d) alegerea unei comisiunĭ pentru înscrierea membrilorŭ noi; e) propunerile comitetului; f) ficsarea principielorŭ despre fructificarea fondului şi a fundațiunii Stroesco; g) ficsarea sumelorŭ de ajutóre şi remunerațiunĭ şi h) bugetulŭ pentru anulŭ 1887.

Braşovŭ, 12 (24) Ianuarie 1887.

*B. Baiulescu,* preşed.

**Mulțămită publică.** — Comitetulŭ asociațiunei pentru sprijinirea învĕțăceilorŭ şi sodalilorŭ românĭ meseriaşĭ aduce prin aceste rêndurĭ mulțămită publică prea Stimațilorŭ Domnĭ şi Dómne, carĭ au contribuitŭ pentru vestminte copiilorŭ românĭ meseriaşĭ anume: Ilustrei familiei Mocionĭ, care a donatŭ 5 fl., Domnilorŭ nepoțĭ D. Eremias, pentru şeaşe rêndurĭ de haine, D-lui Grigorie Birea pentru 5 fl., Doamnei Eufimia Kerts pentru 5 fl., D-lui Nicolau de Şuştai pres. în pensiune pentru 3 fl., D-lui Dr. Avr. Tincu pentru 2 fl., D-lui Ioanŭ Aronŭ, învĕțătorŭ pentru 1 fl., D-lui Stefanŭ Olteanu, măsarŭ pentru 1 fl. şi D-lui Ioanŭ Săbădeanu pentru două părechĭ de ghete şi căciulĭ.

Priméscă aceştĭ Domnĭ mulțămita cea mai cordială! Din şedința Comitetului ținută în 15/27 Ianuariu 1887.

*Bart. Baiulescu,* preş. — *Dr. I. Bozoceanu,* notarŭ.

## SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

CAPSTADT, 11 Februariu. — Scirea oficiului „Reuter“: Comercianțĭ sosițĭ din interiorulŭ țĕrii istorisescŭ, că esploratorulŭ africanŭ Holub, împreună cu soția şi cu suita sa, a fostŭ omorîtŭ de indigenĭ.

PARISŬ, 11 Februariu. — Camera a hotărîtŭ sĕ discute legea militară numai după discuțiunea dărei pe cereale.

ROMA, 11 Februariu. — Camera s'a amânatŭ până după resolvarea crisei ministeriale.

SOFIA, 11 Februariu. — Poliția a arestatŭ o femeiă, anume Papasoglu, care venise la Sofia ca sĕ încurce oficerĭ în complotŭ contra guvernului. La ea s'au găsitŭ hârtii compromițĕtóre.

BUCURESCI, 12 Februarie. — Sgomotele despre o rĕscólă în Dobrogea suntŭ neadevĕrate.

SOFIA, 12 Februarie. — Pretențiunea lui Zankoff, d'a se încredința portofoliulŭ de rĕsboiu unui generalŭ rusŭ, a fostŭ respinsă de guvernŭ.

ROMA, 12 Februarie.— „Opinione“ anunță că la sfatulŭ unanimŭ alŭ miniştrilorŭ demisionațĭ a fostŭ însărcinatŭ pe Robilant cu formarea cabinetului. Totuşĭ e îndoiélă, că Robilant va primi acéstă misiune, în care casŭ acesta ar trebui sĕ desemneze regelui personalitatea — căreia ar fi sĕ i se'ncredințeze formarea cabinetului.

## DIVERSE.

Necrologŭ. — Subscrişii cu inima frântă de durere înscriințéză durerósa perdere a multŭ iubitului lorŭ dulce tată, frate, socru, moşiu şi unchiu: *Canditŭ Moldovanŭ,* parochŭ gr. orientalŭ în Totoiŭ, asesorulŭ scaunului protopresbiteralŭ, membru alŭ comitetului comitatensŭ şi alŭ Asociațiunei pentru literatura şi cultura poporului românŭ, care în 8 Februarie n. după lungă suferință a încetatŭ din viéță în alŭ 75 anŭ alŭ vieții şi 40-lea alŭ preoției. Rĕmăşițele pămîntescĭ ale neuitatului defunctŭ s'au aşedatŭ spre repausŭ eternŭ în cimiteriulŭ din comuna Totoiu în 11 Februarie.

Fiă-i țĕrîna uşóră şi memoria neuitată!

Paulŭ Moldovanŭ, şefŭ în minist. de finanțe alŭ României cu soția natā Paulina Paulŭ. Georgiu Moldovanŭ, capelanŭ gr. or. cu soția Maria. Paraschiva Moldovanŭ, cu soțulŭ Ioanŭ Popŭ preotŭ gr. cat. Toma Moldovanŭ, cu soția Maria, proprietarŭ. Maria Moldovanŭ, cu soțulŭ Ludovicŭ Andreiu not. cercualŭ, ca fii, ginerĭ şi nororĭ. Ioanŭ Moldovanŭ, oficialŭ în pensiune, cu soția Maria. Maria Moldovanŭ, cu soțulŭ Nicolae Chirilă. Ecaterina Moldovanŭ, cu soțulŭ Laurențiu Puiconŭ. Raveca Moldovanŭ, vĕduva Giurca, ca frațĭ, surorĭ, cumnațĭ şi cumnate. Iuliu Moldovanŭ cu soția Florica, doc. gr. or. Elisabeta cu soțulŭ Georgiu Pleşa. Iosifŭ, Ioana, Victoria, Ludovica, Maria, Ioanŭ, Paraschiva, Aurelŭ, Pavelŭ, Ioanŭ, Canditŭ. Victorŭ şi Constanța Moldovanŭ, Carolina cu soțulŭ Aronŭ P. Batacuiu, not. cerc. Crestina cu soțulŭ Nicolau Munteanu preotŭ gr. cat. Lucreția, Emilia şi Silvia Popŭ, Silviu, Netti, Lucreția, Eugenia şi Ladislau Andreiu, ca nepoțĭ. Liviu Andreiu, Ulpiu Traianŭ, P. Batacuiu, Lucreția Pleşia, ca strănepoțĭ.

***

**Mama vitregă.** — O crimă îngrozitóre s'a comisŭ în Iaşĭ. Étă amĕnuntele primite de »Lupta«: Femeia Sofronia Brandelu de 28 anĭ, Română din Bucovina, trăia cu locuitorulŭ Tănase Hinea din cătuna Lețcanii-vechĭ, com. Cucutenĭ, jud. Iaşĭ, care avea dela femeia cea d'ântêiu doi băețĭ şi o fetiță. Femeia Brandelu avea obiceiu de a bate fórte desŭ pe fetiță, care n'avea decâtŭ vêrsta de 3 şi jum. anĭ. Ii era urîtă peste mĕsură, nu putea s'o sufere; ea singură a declaratŭ că Duminică în 18 ale curentei a bătut'o cu o bâtă, şi picândŭ josŭ de pe ladă unŭ fundŭ, a luatŭ şi fundulŭ şi a datŭ în ea. După ce a bătut'o, s'a suitŭ pe cuptorŭ şi fiindcă dênsa 'şĭ trăgea greu sufletulŭ a chematŭ pe o vecină, Maria, femeia lui Pavelŭ Sandu. Totŭ în acea di o mai înşfăcase de barbă şi o trântise de patŭ; biata copilă nu mai trăi multŭ, scăpă de suferințe, peste unŭ ceasŭ... murĭ. Unulŭ din cei doi frațĭ — micĭ amêndoi — ai copilei, întrebatŭ fiindŭ ce scie, între altele rĕspunse; „Nu sciu de ce ne bătea acéstă femeiă!“ Aflămŭ că „acéstă femeiă“ e trimisă înaintea judelui instructorŭ pentru faptulŭ de lovirĭ, carĭ au causatŭ mórtea. Judele instructorŭ a datŭ unŭ mandatŭ de arestare contra ei.

***

**Unŭ politicŭ originalŭ.** — In 26 Ianuariu murĭ în Parisŭ în alŭ 88-lea anŭ alŭ vieții o bisară apariţiune a vieții publice M. Adolphe Bertron, careie se înfățişa la tóte alegerile, dela anulŭ 1848 începĕndŭ, ca nestrămutatŭ »candidatŭ alŭ omenirei.“ Acest omŭ bisar desvoltă în anulŭ 1848 sistemulŭ sĕu politicŭ, care nu cunoscea decâtŭ numai două partide, acea a »umanității“ şi a „neumanității,“ într'unŭ placatŭ afişatŭ pe piața bursei, în care proclama dominațiunea „întregirei femeescĭ a ființei supreme.« La alegerile de deputațĭ în anulŭ 1857 repețĭ aceastā nebuniă şi afisă în tóte părțile imense placate electorale cu fotografia sa. Candidatulŭ omenirei voia sĕ 'şĭ împartă prospectele sale chiar şi pe stradă, ceea ce avù ca urmare arestarea sa, deórece nu poseda licența de colportagiu. Elŭ stătù închisŭ 20 de dile şi abia în diua după alegerĭ fù liberatŭ. Prin acésta trebuì sĕ renunțe la plăcerea de a vota pentru sine însuşĭ şi afară de cele 10 voturĭ a întrunì unulŭ mai multŭ. In anulŭ 1863 se înfățişă Bertron ca singurulŭ candidat al partidei sale în tóte cercurile electorale din Francia şi inundă țéra cu programele şi afişele sale. In tóte departamentele fù înregistrată acéstă candidatură în modulŭ prescrisŭ, numai prefectulŭ Seinei inferióre găsi cu cale a nu o face. Bertron, carele era omŭ cu avere, voia sĕ ia unŭ trenŭ separatŭ, ca sĕ intervină pentru dreptulŭ sĕu. Totuşĭ trebuì, sĕ renunțe la acésta, deórece sosise diua alegerilorŭ şi ar fi fostŭ prea târdiu. In celelalte 88 departamente întrunì Bertron aprópe 1000 voturĭ pentru sine. In Parisŭ votara 102 alegĕtorĭ pentru elŭ. Ér la alegerile din 1871, 1875 şi 1881 se înfățişă érăşĭ ca candidatŭ. Când unŭ diarŭ îlŭ declară „nebunŭ« elŭ cerù dela judecătorii satisfacere, şi pe lângă acésta sentința sĕ se publice de 100 de orĭ în tóte diarele parisiane şi de 365 de orĭ în diarele din departemente. Decisiunea judecătoriilorŭ, prin care i se respinse cererea, părea a arăta, că este permisŭ a nu judeca pe Bertron de omŭ seriosŭ. De atuncĭ trăia elŭ retrasŭ şi ocupatŭ cu agricultura pe proprietatea sa nu departe de Sceaux.

***

**Deslegarea unei probleme premiate.** — In fóia sĕptĕmânală din Berlinŭ »Echo« apăruse acum câtva timpŭ următórea întrebare umoristică: „Unŭ tinĕrŭ îngropatŭ în datorii mai are creditŭ la creditorii sĕi, pentru că mireasa e dispusă a plăti din zestre după nuntă datoriile. Părechia cade curêndŭ înaintea cununiei în apă. Unŭ creditorŭ sgârcitŭ dintre cei mai principalĭ trece din întêmplare pe acolo, sare în apă şi scapă: pe cine mai întêiu şi de ce?“ Acéstă problemă a găsitŭ fórte mulțĭ părtaşi la deslegarea ei, şi fóia primì o mulțime de deslegărĭ mai totŭ cu aceleaşĭ înțelesŭ, care sĕ potŭ împărți în treĭ grupe. Cea dintêiu declară: „Creditorulŭ scapă pe ginere, căcĭ mirésa ca peşte cu solḑĭ de aurŭ „trebue sĕ scie înota.“ Cea de a doua deslégă: „Scapă pe mireasa, căcĭ fără de ea şade mirele imediatŭ érăşĭ pe uscatŭ.“ Cea de a treia dĕdù următórea deslegare: „Mai ântêiu scapă pe mirésa, căcĭ destrea ei ține pe tinĕrulŭ bărbatŭ până după nuntă deasupra apei.« Aceste trei deslegărĭ părură comisiunei examinătóre deopotrivă bune şi toțĭ aceia carĭ au trimisŭ una dintre acele deslegărĭ într'o formă corĕspundĕtóre restrinsă, se socotiră între cei mai puținŭ recompensațĭ, totŭ astfelŭ sună şi unŭ rĕspunsŭ sositŭ din Hamburg: „Principalulŭ creditorŭ scapă mai ântêiu pe ginere, fiindŭ că pe acesta îlŭ apasă în josŭ povara datoriilorŭ sale.« Trebui în fine ca sorțulŭ sĕ hotărească şi premiulŭ îlŭ căpĕtă Dr. W. Hoffmeister din Insterbury, alŭ cărui rĕspunsŭ este următorulŭ: Mai ântêiu scapă pe mirésa, căcĭ elŭ şade deja pe uscatŭ şi destrea ei îlŭ ține deasupra apei.« S'au trimisŭ câştigătorului 20 mărcĭ printr'unŭ mandatŭ postalŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

**Cursulŭ la bursa de Viena**

din 11 Februariu st. n. 1887.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Rentă de aurŭ 5% | 96 80 | Bonurĭ croato-slavone | 104.50 |
| Rentă de hârtiă 5% | 87 20 | Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. | —.— |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare | 146.50 | Imprumutulŭ cu premiu ung. | 116.50 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) | 96.60 | Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului | 119.50 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune) | 104 — | Renta de hărtiă austriacă | 78.15 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune) | 114 50 | Renta de arg. austr. | 80 25 |
| Bonurĭ rurale ungare | 104.10 | Renta de aurŭ austr. | 109 50 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 104.10 | Losurile din 1860 | 132.25 |
| Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ | 104.20 | Acțiunile băncei austro-ungare | 847 — |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 104 20 | Act. băncei de creditŭ ung. | 270.50 |
| Bonurĭ rurale transilvane | 104 20 | Act. băncei de creditŭ austr. | 297.60 |
| | | Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ | 6.02 |
| | | Napoleon-d'orĭ | 10.11 |
| | | Mărcĭ 100 imp. germ. | 62 89 |
| | | Londra 10 Livres sterlinge | 128.10 |

**Cursulu pieței Brașovŭ**

din 12 Februariu st. n. 1887.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote românescĭ | Cump. | 8.45 | Vênd. | 8.47 |
| Argint românesc | » | 8.42 | » | 8.44 |
| Napoleon-d'orĭ | » | 10 07 | » | 10 10 |
| Lire turcescĭ | » | 11.45 | » | 11.48 |
| Imperialĭ | » | 10.45 | » | 10.48 |
| Galbenĭ | » | 5 97 | » | 6.02 |
| Scrisurile fonc. »Albina» | » | 101.— | » | 102.— |
| Ruble Rusescĭ | » | 116.— | » | 117.— |
| Discontulŭ | » | 7—10% pe anŭ. | | |









# Licitațiune.

Din partea subscrisului comitetŭ se face cunoscutŭ: că în comuna bisericéscă gr. cat. Bucium-Șesa (Comitatulŭ Albei inferióre) la 15 ḑi a lui Martiu 1887 st. n. la 10 óre diminéța se va ține licitațiune minuendă pentru edificarea alorŭ două sale de învĕțămêntŭ, a cărorŭ planŭ și preliminariu se află aicĭ în loco.

Domnii întreprinḑĕtorĭ suntŭ poftițĭ cu acelŭ adausŭ: ca fie-care licitantŭ sĕ depună vadiu de 10% din prețulŭ de esclamare statoritŭ cu 4,160 florenĭ v. a.

Buciumŭ-Șésa, 9 Februariu 1887.

*Comitetulŭ parochialŭ gr. cat. din locŭ.*

1—3

## Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și postaultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS."*

Nr. 20887. a. f. sc. c. d.

## Licitațiune de pădure spre tăiare.

Din pădurea dominiului Csicsó-Keresztur, proprietatea fondului nostru de stipendie, se vorŭ vinde după planulŭ de economisare în „Costa viei" 27 jughere pădure de 48 anĭ, de bĕtrână, ér în „Chizosia" 24 jughere pădure de 88 anĭ tótă de stejarŭ séu în secțiunĭ de câte 5 jughere 160°☐ séu și la olaltă la licitațiunea ce se va ține aicĭ în Năsĕudŭ la oficiulŭ administrațiunei în **27-lea Februariu 1887** dela 10 până la 12 óre înainte de améḑĭ, celui ce va da mai multŭ, începêndŭ dela prețulŭ de strigare de 80 fl. v. a. pentru unŭ jugherŭ.

Vadiulŭ va trebui sĕ corespundă numĕrului jugherelorŭ à 80 fl. și va trebui sĕ fiă 10% a prețului pădurei, la care va reflecta imbiiatorulŭ oferte sigilate timbrate și provĕḑute cu acestŭ vadiu făcute în scrisŭ, se vorŭ accepta până la începerea licitațiunei cu gura, dér în ele trebue sĕ fiă spusŭ, că oferintele cunósce bine condițiunile și se supune lorŭ necondițiunatŭ.

Informațiunĭ mai detaiate se dau aicĭ în órele oficióse.

Din ședința comisiunei administrătóre de fondurile scolastice centralĭ districtualĭ.

Năsĕudŭ, 19 Ianuariu 1887.

Președintele: **Ionŭ Ciocanŭ.** Secretarulŭ: **Ioachimŭ Mureșianu.**

Láttam:

Beszt ercze, 1887 ¹/₂.

**Br. Bánffy Dezsö, főispán, kir. biztos.** 3—3

# ABONAMENTE

la

## *„Gazeta Transilvaniei"*

se potŭ face cu începerea dale 1 și 15 ale fiecărei lunĭ, mai ușorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se și posta ultimă.

***Prețulŭ abonamentului este:***

**Pentru Austro-Ungaria:**

| | |
|---|---|
| pe trei lunĭ | 3 fl. — |
| „ șése lunĭ | 6 fl. — |
| „ unŭ anŭ | 12 fl. — |

**Pentru România și străinătate:**

| | |
|---|---|
| pe trei lunĭ | 10 francĭ |
| „ șése lunĭ | 20 „ |
| „ unŭ anŭ | 40 „ |

**Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei."**

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.